

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Eivind Claesson
Antikvarie

Delg.kv.

BESLUT
2009-02-26

Diarienummer
432-3646-2006

Sida
1(5)

 Riksentiska arkivet
Ink. 2009-05-27
Dnr:.....

Byggnadsminnesförklaring av fastigheterna Fjälebro 2:13 och Fjälebro 2:14

Valla socken, Tjörns kommun, Bohuslän

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1 § lagen om kulturminnen mm (SFS 1988:950), fastigheterna Fjälebro 2:13 och Fjälebro 2:14 för byggnadsminne.

Länsstyrelsen meddelar enligt 2 § samma lag följande skyddsbestämmelser:

1. *Byggnaderna på rubricerade fastigheter, situationsplan (bil.1), får inte rivras, flyttas eller till sitt yttre byggas om eller på annat sätt förändras.*
2. *I byggnaderna får ingrepp i stomme eller ändring av runsindelning inte göras. I byggnaderna får inte äldre fast inredning såsom vägg- och takpanel, dörrar och dylikt ändras, övertäckas eller övermålas.*
3. *Byggnaderna ska vårdas och underhållas så att de inte förfaller. Vård och underhållsarbeten ska utföras på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar och ske med material och metoder som är anpassade till byggnadernas egenart. Häri omfattas t.ex. byte och reparation av fasadpaneler, takmaterial, dörrar och fönster samt ommålning. Samråd skall ske med Länsstyrelsen innan vårdarbeten påbörjas.*
4. *Det område kring byggnaderna som på situationsplanen (bil.1) avgränsats med en kraftig linje får inte ytterligare bebyggas och skall hållas i sådant skick att områdets karaktär inte försvankas.*

Redogörelse för ärendet

Ägarna till Fjälebro 2:13 har tidigare ansökt om byggnadsminnesförklaring av sin fastighet. Denna ansökan avslogs med hänvisning till det begränsade kunskapsunderlaget avseende den kulturhistoriskt värdefulla jordbruksbebyggelsen i Västra Götalands län. Det framhölls också vid tillfället för avslaget att en länsomfattande kulturhistorisk inventering och värdering av jordbruksbebyggelsen var under framtagande.

2009-03-04 beslut. Sk

Ingemar W. J. - B. Bergström

Sedan det sistnämnda arbetet nu genomförts har ägarna till Fjälebro 2:13 återkommit med en ny ansökan om byggnadsminnesförklaring. Denna gång har ägarna till fastigheterna Fjälebro 2:14 och 2:85 även ansökt om byggnadsminnesförklaring av sina fastigheter.

I det ovan nämnda kunskapsunderlaget som framtagits de senaste åren behandlas gårdsmiljön på fastigheten 2:13 och framhålls som prioriterad i en jämförande värdering.

Länsstyrelsen har under 2007 och 2008 fört diskussioner med berörda fastighetsägare i Fjälebro om byggnadsminnesförklaring av ytterligare bebyggelse i byn. Det har inte visat sig möjligt att tillskapa ett byggnadsminne som skyddar all kulturhistoriskt värdefull bebyggelse i byn, utan byggnadsminnesförklaringen har i nuvarande skede fått inskränka sig till att omfatta fastigheterna Fjälebro 2:13 och Fjälebro 2:14.

Om den kringliggande bebyggelsens kulturhistoriska värden består kan ytterligare byggnader i en framtid inlemmas i byggnadsminnet.

Tjörns kommun har genom beslut i samhällsbyggnadsnämnden 2007-10-03 tillstyrkt förslaget om byggnadsminnesförklaring av de aktuella fastigheterna.

Historik

Det medeltida namnet på Fjälebro var Fiala bru, som lär betyda en form av träbro. Idag stavas Fjälebro med ett l på kartan medan det lokala uttalet är med två l. Enligt uppgift ska Fjälebro Övre ha tillhört Kastele kloster i Kungälv under medeltiden. Efter den danska reformationen på 1500-talet lades klostret ner och jorden fördes över till kronan.

Margareta Hvitfeldts man Thomas Dyre bytte 1648 till sig Fjälebro by från den danska kronan. Vid Margaretas död 1683 övergick den genom donation till Hvitfeldtska stipendieinrättningen. Vid 1600-talets mitt fanns registrerat en gård om 1 mantal, vilket i mitten av 1800-talet hade ökat till 4 gårdar med olika mantalsandelar.

Storskiftet genomfördes i byn 1793 och Laga skifte 1853 då två gårdar flyttades ut. Bönderna i byn blev 1909 självägande när de friköpte sina gårdar.

Fjälebro 2:13 är en kringbyggd gård med stensatt gårdsplan och bebyggelse från sent 1700-tal. Manhuset har framkammare och två ingångar med bislag på framsidan. Byggnaden är timrad och klädd med rödfärgad locklistpanel och täcks med enkupigt tegel. Ladugårdslängan är vinkelbyggd och har en rundtimrad loge. En drängstuga har tidigare legat rakt väster om manhuset. Gårdsmiljön är välbevarad och lagårdslängan uppvisar ålderdomliga drag och detaljer med stor autenticitet.

Hundrafemtio meter söder om byn finns kvarnen bevarad i renoverat skick med nya vingar. Den är uppförd i stolpverkskonstruktion och klädd med locklistpanel.

Motivering

Länsstyrelsen får i enlighet med lagen om kulturminnen mm. förklara en byggnad som är synnerligen märklig genom sitt kulturhistoriska värde eller som ingår i ett kulturhistoriskt synnerligen märkligt bebyggelseområde för byggnadsminne.

Bebyggelsen i Fjälebro har bevarat en ålderdomlig karaktär, vilket är mycket ovanligt i Bohuslän. De välbevarade byggnaderna speglar främst 1800-talets byggnadsskick och visar spår från såväl 1700-talets oskiftade bebyggelse och karaktären på en utflyttad mangårdsbyggnad vid mitten av 1800-talet. Den bevarade väderkvarnen vittnar om självhushållningen.

Mangårdsbyggnaderna i byn är framkammarsugor som återger byggnadsskicket i slutet av 1700-talet och början av 1800-talet. Den ena av gårdarna har även bevarat den kringbyggda gårdsmiljön med loge från denna tid.

Länsstyrelsen bedömer att fastigheterna Fjälebro 2:13 och 2:14 är synnerligen märkliga genom sitt kulturhistoriska värde och kan förklaras som byggnadsminne.

Hur man överklagar

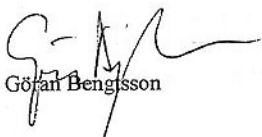
Detta beslut kan överklagas hos Länsrätten i Göteborg, se bilaga 2 formulär 01.

Upplysningar

Länsstyrelsen lämnar råd och anvisningar i fråga om underhåll av byggnaden och det kringliggande området.

Om det finns särskilda skäl får länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § av lagen om kulturminnen m m (SFS 1988:950), lämna tillstånd till att ett byggnadsminne ändras i strid mot skyddsbestämmelserna. Länsstyrelsen får ställa villkor för tillståndet som är skäliga med hänsyn till de förhållanden som föranleder ändringen.

I detta ärende har länsöverdirektör Göran Bengtsson beslutat och antikvarie Eivind Claesson varit föredragande. I den slutliga handläggningen har även länsjurist Jonas Ledelius och länsantikvarie Karolina von Mentzer deltagit.

Göran Bengtsson

Eivind Claesson

Bilaga

Karta med gräns för skyddsbestämmelser, bilaga 1
Hur man överklagar

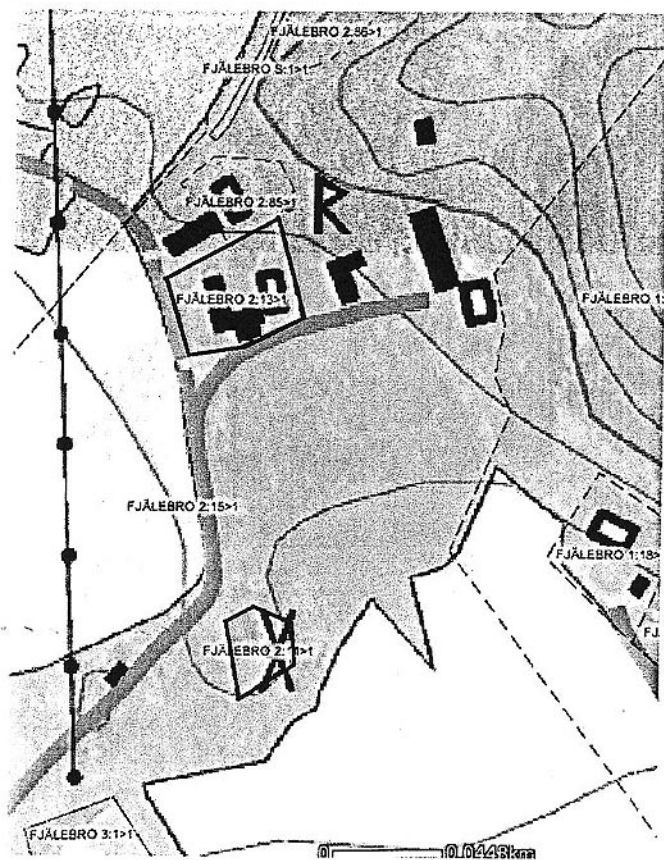
Kopia till

Byggnadsnämnden efter laga kraft, Tjörns kommun
Länsstyrelsen, DRK, Samhällsbyggnadsenheten
Riksantikvarieämbetet med bilagor
Bohusläns museum
Kulturmiljöenheten
Pärmen

Laga kraftbevis till:

Riksantikvarieämbetet
Länsstyrelsen, DRK, Samhällsbyggnadsenheten
Lantmäterimyndigheten

Bilaga 1

Karta över skyddsområdet för byggnadsminnet, markerat med blått streck, omfattande fastigheterna Fjälebro 2:13 och 2:14.